

Koncepce poradenství a služeb pro podporu studijní úspěšnosti v prostředí Slezské univerzity

Zpracoval: Mgr. Petr Rypl, Mgr. Radana Petrželová, PhDr. Beáta Koňářík Bakošová
V Opavě dne 21.5.2020

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

SLEZSKÁ
UNIVERZITA

PORADENSKÉ CENTRUM

Poradenství pro podporu studijní úspěšnosti a navazující služby (intervence) rozšiřuje nabídku služeb Poradenského centra Slezské univerzity a je poskytováno zájemcům o tuto službu z řad cílových skupin.

Cíle intervencí

Cílem preventivních a následných, individuálních či skupinových intervencí je podpora studijní úspěšnosti studentů Slezské univerzity se zaměřením na prevenci studijního selhávání, zlepšování přístupu ke vzdělávání, odbourávání případných bariér zejména pro znevýhodněné studenty a v neposlední řadě podpora pozitivní hodnoty ukazatele graduation rate (míry úspěšnosti studentů).

Intervence k podpoře studijní úspěšnosti

- komplexní poradenství a informovanost uchazečů o studium (struktura, specifika, možnosti uplatnění jednotlivých studijních programů)
- konzultace v rámci výukového procesu
- poradenství (preventivní x následné, individuální x skupinové)
- podpůrné semináře a workshopy
- motivační faktory (stipendia, granty, praxe, stáže, projekty)
- úpravy studijních skupin
- propagace studia studentům a zástupcům SŠ
- adaptační kurzy a soutěže

Cílové skupiny

- uchazeči o studium
- studenti SU

Podpora cílových skupin

Prezentace možností studia studentům a studentkám středních škol patří mezi důležité aktivity všech součástí univerzity. Prostřednictvím interaktivních prezentací a realizovaných workshopů mají studenti SŠ možnost seznámit se s nabídkou a specifiky jednotlivých studijních programů na SU. V prvním výukovém týdnu probíhají tzv. motivační přednášky, jejímž cílem je na základě dosavadních zkušeností přiblížit studentům 1. ročníku bakalářského typu studia možná úskalí typická zejména pro 1. ročník studia, podtrhnout význam a potřebu korektní a včasné komunikace s akademickými pracovníky a administrativními zaměstnanci. Je představena rovněž činnost PC, nabízejícího podporu v podobě psychologického, speciálně-pedagogického, sociálního, emočního či studijního poradenství a služeb nejen v případě výskytu problémů, ale i jako preventivní opatření či následnou pomoc. Pracovníci PC současně

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

SLEZSKÁ
UNIVERZITA

PORADENSKÉ CENTRUM

s akademickými pracovníky motivují studenty ve využívání konzultačních hodin a v aktivním přístupu ke studiu.

Pracovníci PC a součástí pro cílové skupiny v průběhu akademického roku organizují různé vzdělávací a podpůrné aktivity za účelem zvýšení motivace cílových skupin ke studiu a podpory dovedností potřebných ke zvládnutí studia. Pracovníci PC nabízejí průběžně i následně intervence formou poradenství, individuálních a skupinových konzultací, supervizí a nácviků. Tyto nástroje jsou primárně zaměřeny na podporu motivace ke studiu, překonávání překážek formou nácviku adaptace na změny, osvojování si a aplikace technik efektivního studia a učení, práce s pamětí, seberozvoj, sebe prezentace, nácvik plánování času (time management) jako prevence vzniku prokrastinace a studijní neúspěšnosti či orientace v univerzitních předpisech a podmínkách studia jako prevence legislativních a procesních bariér v souvislosti s plněním studia a další.

Spolupráce s akademickými pracovníky jednotlivých součástí SU

Za účelem získání zpětné vazby probíhá hodnocení výuky prostřednictvím IS SU samotnými studenty, které slouží ke zkvalitňování probíhajícího vzdělávání na SU. Pro akademické pracovníky jsou realizovány vzdělávací akce zaměřené na problematiku rozvoje pedagogických, didaktických, psychologických, sociálních a dalších kompetencí, v návaznosti na vývojové charakteristiky současné generace uchazečů o studium a studentů a uchazečů o studium a studentů se specifickými potřebami.

Vymezení intervencí k podpoře studijní úspěšnosti

Poradenství a další nástroje pro podporu studijní úspěšnosti je poskytováno akademickými zaměstnanci SU, odbornými zaměstnanci Poradenského centra (dále jen „PC“), Kariérního centra (dále jen „KC“) a ve neposlední řadě prostřednictvím vyškolených konzultantů a konzultantek, primárně pracovníků studijních oddělení na všech součástech univerzity.

Pracovníci PC a KC, tedy odborný psycholog, speciální pedagog či odborný poradce poskytují poradenství a služby na základě předchozího objednání a profesní kvalifikace. Odborný pracovník se společně s klientem zaměřují na analýzu současného stavu, odstranění příčin studijní neúspěšnosti, identifikaci konkrétních jevů studijního selhávání studentů, a to prostřednictvím cílené intervence. Cílem intervencí je eliminace těchto nežádoucích jevů a podpora dovedností vedoucích k posílení studijní úspěšnosti.

Konzultanti na součástech SU jsou zodpovědní za předávání potřebných informací zájemcům o studium, podílejí se na individuální pomoci nově přijatých studentů při jejich adaptaci na studium. Konzultanti mají potřebné znalosti o konkrétních možnostech studia na SU, mají vědomosti o věcné náplni studia a jsou schopni adekvátně reagovat na potřeby cílové skupiny.

Poradenství je kromě cílené informovanosti zaměřeno také na prevenci. Mezi příčiny studijní neúspěšnosti patří vnitřní a vnější činitele.

Časté vnitřní činitele:

- nesoulad mezi očekáváním a realitou
- nízké sebevědomí a sebehodnocení cílové skupiny
- nezájem o studijní odbor (identifikace se studijním odborem)
- nedostatečná motivace ke studiu (pouze diplom)
- psychická onemocnění či jiná zdravotní omezení
- nedostatek spánku
- neuspokojivé studijní výsledky
- vztahové problémy
- špatný time management a projevy prokrastinace

Časté vnější činitele:

- nedostatečná adaptace na VŠ prostředí
- nevhodně zvolený studijní program
- odložená volba, jen příprava na jiné studium
- sociální a existenční problémy
- nízká kvalita výuky
- nízká zaměstnatelnost po ukončení studia
- absence smyslu a využitelnosti výuky či studovaného oboru
- jiné aktivity (jiné studium, práce, podnikání, zahraniční cesta)

Nástroje podpory studijní úspěšnosti dle cílových skupin

Uchazeči o studium

Kvalitní propagace a následný systém komunikace s cílovou skupinou formou konzultací a poradenství ohledně podmínek, struktury a průběhu studia, možnostech uplatnění v dané oblasti je ideální formou výběru vhodného studia. I přes značné aktivity a kampaně směrem k uchazečům o studium tento proces neprobíhá koncepčně. Na druhou stranu je zde téměř nulová motivace ze strany uchazečů o studium tyto potřebné informace vyhledat a nabízené služby využít. Významným faktorem je také struktura významnosti informačních zdrojů, na základě kterých se středoškoláci rozhodují, kterou VŠ si ke svému studiu vybrat (viz. analýzy motivace uchazečů k výběru studia na SU a naprosto převládající vliv webových zdrojů a doporučení rodiny a známých, jejichž povědomí a představa s odstupem času nemusí být a mnohdy není aktuální, dostupné na <https://www.slu.cz/slu/cz/analytickevystupy>).

Nástroje k podpoře studijní úspěšnosti uchazečů o studium:

- prezentace, besedy na středních školách o možnostech studia na SU za účasti studentů, absolventů, vyučujících,
- tematické soutěže pro studenty středních škol,
- dny otevřených dveří, exkurze, prezentace výuky,
- krátkodobé vzdělávací kurzy,
- poradenství a konzultace ohledně struktury, rozvržení studia, obsahu studia a průběhu studia včetně požadavků kladených na studenty (online i face to face),
- poradenství a konzultace o perspektivách uplatnitelnosti po absolvování studia,
- informace a nabídka služeb specialistům a institucím jako podpůrný nástroj k orientaci a volbě vhodného studia na SU (PPP, kariéroví poradci, veřejnost),
- a další nástroje či intervence.

Studenti 1. ročníků

Tato skupina patří k nejvíce ohroženým cílovým skupinám, jež ukončuje studium předčasně. U studentů 1. ročníků je důležitá adaptace na vysokoškolské prostředí ve smyslu odlišného způsobu studia s mnohem vyšší mírou vlastního rozhodování ve srovnání se studiem středoškolským. Důležitými faktory jsou pak vytvoření pozitivního vztahu k univerzitě, důkladné seznámení se studijním řádem, vnitřními předpisy a organizací studia, seznámení s podmínkami a způsobem evaluace studia, v odůvodněných případech s možnostmi studia dle individuálních studijních plánů, povědomí o možnostech individuálních i skupinových konzultací, poradenských intervencí apod.

Nástroje k podpoře studijní úspěšnosti studentů 1. ročníků:

- seznamovací akce sloužící k rozšíření povědomí o podmínkách a průběhu studia na SU s využitím sociálního networkingu se studenty a vyučujícími,
- seznámení studentů se studijním a zkušebním řádem a předpisy, kterými se při studiu musí řídit (průběh, organizace a evaluace studia),
- cyklus tematických seminářů podporujících jejich schopnosti a dovednosti (motivace, time management, prezentace, adaptace na změny, kritické myšlení, koučink, týmová práce, prevence vyhoření apod.),
- reflexe zpětné vazby studentů z hlediska naplněnosti jejich očekávání od vysokoškolského studia (letní semestr 1. ročníku) prostřednictvím dotazníku a následné diskuze,
- realizace hodnocení kvality výuky v jednotlivých semestrech příslušného akademického roku anketovou formou u všech studentů, cílem je získat zpětnovazební informace uplatnitelné pro zlepšení výukového procesu, a to jak v jednotlivých předmětech, tak i celkový náhled studentů na kvalitu vzdělávacího procesu,

- využití cvičných testů a následných skupinových konzultací k podchyzení kritických oblastí u studentů,
- individuální a skupinové konzultace a poradenství,
- motivace studentů k využívání konzultací s akademickými pracovníky,
- e-learning jako podpora dostupnosti studijních materiálů,
- kvalitně nastavený systém praxí s jednoznačně definovanou strukturou, časovou dotací, popisem výstupů, hmatatelným přínosem a způsobem evaluace,
- efektivně nastavený systém evaluace příčin v případech ukončení studia k posílení preventivních opatření a inovace vzdělávacího procesu na SU,
- vstupní pohovory pro studenty v PC a KC (info v průběhu zápisů) – rozvaha nad cíli, očekáváním, hodnotami napříč studiem (dle výstupů pak koordinace s PC, BG, vzdělávací semináře a workshopy) se zaměřením na posílení motivace, kariérních aspirací a preferencí (individuální x skupinové konzultace, supervize, poradenství apod.),
- a další nástroje či intervence.

Studenti vyšších ročníků

V průběhu studia se s prostupností do vyšších ročníků logicky snižuje i neúspěšnost studentů, avšak podpůrný systém intervencí k podpoře studijní úspěšnosti je žádoucí realizovat i jako formu prevence v budoucím období.

Nástroje k podpoře studijní úspěšnosti studentů vyšších ročníků:

- pedagogové a akademičtí zaměstnanci poskytují studentům konzultační hodiny na základě vzájemné dohody nad rámce vymezených konzultačních hodin v průběhu studia,
- motivace studentů k zapojování se do interních grantových programů s možností získání prospěchového a mimořádného stipendia,
- studium dle individuálního studijního plánu, jako předpoklad zvládnutí náročného studia vysoké školy, či jako eliminace důvodů pro zanechání studia,
- realizace odborných akcí za účasti úspěšných absolventů či zajímavých zaměstnavatelů za účelem motivace k dokončení studia, seznámení studentů s aktuálními trendy v jednotlivých oblastech a k lepší orientaci při propojení teorie získané při výuce na SU s požadavky reálné praxe,
- studenti vyšších ročníků mohou ve spolupráci s PC dále využít nabídky individuálních konzultací, poradenských intervencí či supervizí,
- využívání e-learningového prostředí a pravidelně aktualizovaných studijních opor,
- zkvalitnění PR aktivit informujících o dobrých příkladech a úspěších studentů, absolventů a akademických pracovníků fakulty,

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

SLEZSKÁ
UNIVERZITA

PORADENSKÉ CENTRUM

- realizace přípravných kurzů k posílení motivace studentů vyšších ročníků pro bakalářské a navazující magisterské státní závěrečné zkoušky či podpora aktivního přístupu studentů k přednáškám a zejména seminářům,
- kvalitně nastavený systém praxí s jednoznačně definovanou strukturou, časovou dotací, popisem výstupů, hmatatelným přínosem a způsobem evaluace,
- efektivně nastavený systém evaluace příčin v případech ukončování studia k posílení preventivních opatření a inovace vzdělávacího procesu na SU,
- a další nástroje či intervence.

Organizační zajištění

Poradenství, konzultace a služby v oblasti poradenství pro podporu studijní úspěšnosti je kromě pracovišť na součástech SU (studijní oddělení, jednotlivé ústavy/katedry) možno využít dle individuální (telefonické nebo e-mailové) domluvy v prostorách Poradenského centra na ulici Olbrichova 625/25 (bezbariérový přístup ze dvora výtahem, 1. poschodí).

Kontakty na pracovníky Poradenského centra, jež nabízejí tyto služby v konzultačních hodinách či na základě individuální domluvy jsou dostupné na [webových stránkách centra](#).

Služby Poradenského centra jsou pro cílové skupiny bezplatné.